

8

ТЕКСТЪТ В ОБЩУВАНЕТО (ОБОБЩЕНИЕ)

Прочетете трите текста и изпълнете задачите към тях.

Вървя по улицата и си подсвирквам. В ръцете ми се поклаща буркан с вода. Весело ми е. В аквариума ми ще има още една рибка. Тя е може би най-хубавата. Заглеждам се усмихната в червените ѝ блестящи хриле. Край мен минават хора. Някои от тях поглеждат в буркана и се усмихват. (...)

Неволно ми се поиска да погледя червената хубавица, да целуна подвижните ѝ като ветрила хриле. Но изведнъж пред мен изскочи кученце – малко, пухкаво, с червени като пламъчета очички. Не можах да устоя на силното си желание да го погледам отблизо, да му се порадвам. Затичах към него.

Звън от ступено стъкло. Водата плъзва към нозете ми и ги близва. Рибката се мята и подскача, блъска красивото си тяло в студения цимент. Навеждам се безмълвна и я поемам в ръцете си. След миг тя лежи неподвижна в дланта ми.

Вървях по улицата. Съзри се търкаляха по бузите ми. Край мен минаваха хора. Те не ме забелязваха. (...)

Петя Дубарова, из „Случка на улицата“

Последен танц

Листото като мъничка сълзица
отрони се във утрото студено
и сякаш е крило на златна птица,
изпърха то и падна уморено.

Лежи като самотна песъчинка
в голямата студена пуста нива
и вечер го поглежда месечинка,
бездушна като горска самогива.

И слуша в скръб листото натъжено
как вятърът извива бавна песен,
че то е писъмцето позлатено,
последното писмо на тази есен.

Петя Дубарова

► Кои са **елементите** на речевата ситуация?

▷ **предмет** на общуването

▷ **цел** на общуването

▷ **участници** в общуването

▷ **условия**, в които протича общуването

Творчеството на Петя Дубарова е обичано и четено от деца и възрастни, защото разказва за познати и близки неща. Това са малките случки от всекидневието. Но в същото време тези случки подсеят за големите промени в човешкия живот, в природата, в света.

Езикът на поета говори различно от езика на природата. От една страна, нищо тъжно няма в падащото листо, това е безкрайното колело на живота, но от друга страна, „последното писмо на тази есен“ показва, че с идването на есента си отива лятото.

► Какво може да бъде **общуването** според речевата ситуация?

- ▷ пряко и непряко
- ▷ устно и писмено
- ▷ официално и неофициално

► Какво е необходимо за **смысловото единство** на един текст?

- ▷ **тема**
- ▷ една или повече **подтеми**
- ▷ една или повече **смысловы части**
- ▷ **ключови думи**

► В зависимост от **речевата ситуация** какво се използва в текстовете?

- ▷ повествование
- ▷ описание
- ▷ разсъждение

?

1 Прочетете текстовете, като поставяте логическо ударение на подходящите места.

2 Каква е целта на общуването за всеки от текстовете?

3 Определете темите на трите текста. Запишете свои варианти на заглавия на първите два текста.

4 За всеки от текстовете запишете ключовите думи.

5 Определете смысловите части и подтемите на първия текст и му направете план.

6 Дайте примери за повествование и за описание в първите два текста.

7 Докажете, че третият текст е разсъждение.

8 На какво се дължи промяната в настроението на героинята в първия текст?

9 Защо вторият текст е озаглавен „Последен танц“?

10 Как разбирате твърдението от третия текст: *Езикът на текста говори различно от езика на природата?*

11 Подгответе писмен отговор на житейския въпрос „Какво може да ме натъжи?“.

